

Ez itt Krúdy városa

Szinte minden régi, Budapestről szóló kiadvány idézi Krúdyt. Méltán, mert kevés író írt annyit, s olyan hangulatosan a városról, mint ő. De, hogy a megidézett helyek ma hol találhatóak, ritkán derül ki. Azt gondoltuk a feleségemmel, összegyűjtjük, rendszerezzük a Krúdy-írásokban rejlő tudásanyagot – így kezdi Csordás Lajos a Helikon Könyvkiadó által megjelentetett könyve bemutatását. – És volt még egy szerző-társam, Marci, a fiam...

■ – Bizonyára olthatatlan szerelmük Krúdy iránt indította önöket a könyv összeállítására.

– Ismerünk embereket, akik vallják, nem érdemes mást olvasni, mint Krúdyt, s mást hallgatni, mint Mozartot. Mi nem voltunk Krúdy-bolondok, annak ellenére, hogy vonzódtunk a világához. Szerettük Huszárik Szindbádját és Horváth Z. Gergely Bolondok kvartélya című tévéfilmjét is. De ennyi még nem lett volna elég, hogy belevágjunk ebbe a szövevényes munkába. Inkább az a kíváncsiság hajtott bennünket, hogy lássuk: mit tudott ez a kivételes író a régi Pestről, ezt mutassuk meg végre egyben. És legyen egy könyv, amelyet fél lehet lapozni, ha valaki kíváncsi, mit is írt Krúdy például a Lippert-féle vendéglőről. És ebből a könyvből derüljön ki, hogy hol volt a Lippert, mi van ma a helyén, és pontosan melyik műben, hanyadik oldalon található azok a bizonyos Krúdy-emlékek, amelyek rá vonatkoznak.

– Jól ismertették az írásait.

– Ismertük, de nem valamennyit tudtuk betéve. Felosztottuk a feleségemmel egymás közt a könyvlistát, és elkezdtünk olvasni, céduláznunk, rendezni. Márti már írt egy nyelvtankönyvet, ő volt a racionálisabb a munka során, a keményebb kezű. Könnyebben áldozott fel dolgokat, mint én. Így telt el másfél év.

– Hogy jött a képbe Marci?

– Marci fiam a könyv megírása idején született, s írás közben néha egyik kezemmel gépeltem, másikkal ringattam, ha felsírt. Így lett „társ szerző”.

– Fel is keresték a könyvben talált címeket, helyeket?

– Legtöbbet igen, de sok olyan van, amit lebontottak, átalakult, s akadt, aminek semmiképp nem akadtunk a nyomára. Krúdy fantáziája olykor átalakította, irodalmiasította a helyeket. Az Ivkoff-kocsmáról például soha nem derül ki pontosan, hogy a Mikszáth tér

környékén volt, vagy kicsit arébb, a József utcában. Egy ideig nyomoztunk, azután feladtuk a keresést. Kiderült: más kutatóknak sem sikerült nyomára akadniuk. Voltak helyek, amelyek ma is őrzik a kor hangulatát, másokat lecsupaszítottak... Csodálkoztunk, hogy számunkra fontos épületekben az ott lakók már nem is tudják, hogy Krúdy is ott lakott valaha. A Király utcai Pekáry-házban a sárkányszobor alatti lakás tulajdonosai nem sejtették, hogy Krúdy egykori lakásában élnek.

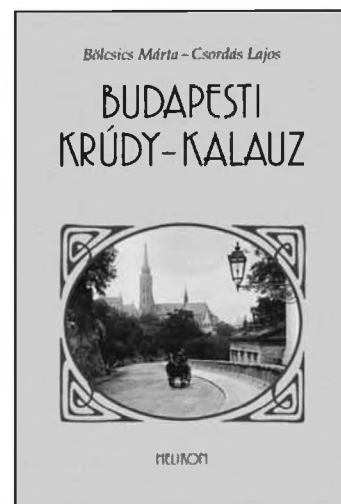
– Mire lehetett támaszkodni az anyaggyűjtés, a kutatás során?

– Sokat időztünk a Szabó Ervin Könyvtár Budapest-gyűjteményében, a Széchényi Könyvtárban, s nagy hasznunkra volt Gundel Imre és

Harmath Judit könyve, A vendéglátás emlékei. Mondták, ami abban nincs, az nem is létezik, s be kellett látnunk, hogy ebben sok igazság van. Néma útmutatást – például a Maison Frida nevű nevezetes műintézményről – a Tabánrajongó Zórád Ernőtől is kaptunk. De segített a kávéházkutató Saly Noémi, sok adattal szolgáltak a kerületi helytörténeti gyűjtemények.

– Igen gazdag fotóanyag egészíti ki, teszi teljessé a könyvet. Nem lehetett könnyű beszerezni.

– Ez Tomsics Emőke érdeme, a képek nagy részét ő válogatta múzeumok, könyvtárak anyagából, de a véletlen is segítségünkre volt. Például alig hittük, hogy találunk képet az Üllői úti törvényszéki hullaházról. Amikor kérdezősködtünk, valaki mondta,

ben, kezdjük megérteni sajátos névalkotási szokásait. Továbbra is foglalkoztat a világa és tervezzük, hogy elkészítjük a szereplők enciklopédiáját. Néhány kimaradt témából, például a divatból, vagy a babonákból talán cikk lesz. Budapest régi illatait, Krúdy alapján, már egy Népszabadság-beli cikkben megírtam. Ami még idetartozik, gyűjtjük az első kiadásokat. Antikváriumban meglepően olcsón, pár száz vagy egy-két ezer forintért meg lehet kapni őket, árverésen sem mennek a régi Krúdyk tízezer fölé.

– Tudnak arról, hogy más íróval kapcsolatban készült hasonló feldolgozás, összegzés?

– Kerestük ennek nyomát, mondjuk Joyce Dublinját, vagy Balzac Párizsát feldolgozták-e, de nem talákoztunk ilyen könyvvel. Joyce-szal kapcsolatban az interneten találtunk egy térképet, de semmi több.

– Egy térkép itt sem lett volna hibávaló...

– Gondoltunk rá, de technikai okokból nem került rá sor, talán majd a második kiadásba.

– Bizakodó...

– Inkább szorongok, milyen lesz a fogadtatás. A szaktekintélyek esetleg féltékenyen fogadják, mondván: hogy jön egy kívülálló ahhoz, hogy belekontárkodjon Krúdyba. Talán mégsem így lesz...

Bagota Edit

Bölcscs Márta – Csordás Lajos:
Budapesti Krúdy-kalauz
Helikon